

Po 27 letih nov poskus "morske" elektrarne

Kongresu je predložen načrt za gradnjo elektrarne, ki naj bi izrabljala veliko razliko med plimo in oseko v Passamaquoddy zalivu ob Atlantiku.

WASHINGTON, D.C. — Pred skoraj tremi desetletji je predsednik F.D. Roosevelt predložil Kongresu načrt za gradnjo velike elektrarne, ki naj bi izrabljala plimo in oseko v Passamaquoddy zalivu na meji med Združenimi državami in Kanado. Ko so za izvedbo načrta porabili že sedem milijonov dolarjev, je Kongres leta 1936 zavrnil novo sredstva čes, da načrt ni izvedljiv v donosni obliki. Delo je bilo ustavljeno. Celoten načrt je bil proračun na okoli 30 milijonov dolarjev.

Tedaj 30 milijonov, sedaj kar — bilijon

Sedaj so se zamislili lotiti znova. Notranji tajnik Stewart Udall je predložil načrt, ki ga je predsednik pretekli teden odobril. Njegova izvedba bo stala okoli milijon dolarjev. Zgrajenih bo skupno preko 7 milj morskih jezov, ki bodo skupaj predstavljali pravo "tehnično čudo" in pritegnili "vsako leto na stotine tisočev izletnikov."

Milijon kilovatov na dan

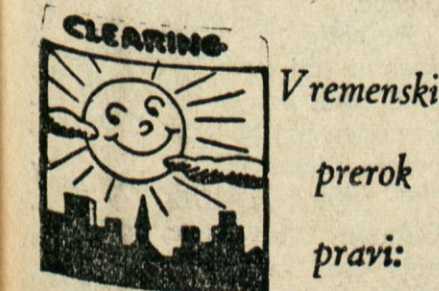
Elektrarne, ki bi izrabljale za pogon turbin vodo iz Passamaquoddy zaliva, kamor bi prinašala plima, bi dajale med 5. in 6. uro popoldne, ko je poraba elektrike običajno največja, okoli 250.000 kilovatov električne struje po 2 centov nižji ceni, kot je sedaj na razpolago. V celoti pa bi dajale na dan preko milijon kilovatov elektrike.

Člani Kongresa iz Nove Anglije so za načrt navdušeni, toda njegova bodočnost zavisi od tega, kaj bodo k njemu rekli ostali kongresniki in senatorji.

Predsednik AFL-CIO Meany ima slabo mnenje o advokatih

WASHINGTON, D.C. — Meany je zadnjič razlagal pred pravosodnim pododborom predstavniškega doma svoje poglede na pravno plat problema o civilnih pravicah. Najbrže se je pri tem izražal v tako nestrokovnih besedah, da je neki član pododboru pripomnil, da Meany gotovo ni advokat.

"Seveda nisem, sem kaj bolj šega. Sem namreč klepar." Podobno visoko mnenje je imel o kleparjih tudi pokojni Einstein, ki je odkril pot do atomske sile. Rekel je, da bi bil rajše klepar kot učenjak. To pripombo je napravil takrat, ko je moral dati popravljati svojo hišo v Princetonu, N.J.

Vremenski
prerok
pravi:

Sončno in toplo. Najvišja temperatura 85.

Republikanska stranka v državi Ohio in tekma Rockefeller-Goldwater

CLEVELAND, O. — Odlikar se je guverner Rockefeller drugič poročil, mu dela senator Goldwater resno konkurenco pri njegovih naporih, da se prične do republikanskega kandidata za predsednika. Goldwater ima veliko zaslombe na zapadu, na jugu, pa tudi v nekaterih državah sredi dežele. Manjkajo mu politična oporišča na vzhodu, most do vzhoda pa gre preko držav Illinois in Ohio, pri čemur je Ohio zanesljivejša republikanska postojanka kot Illinois.

Goldwaterjevi pristaši hodijo sedaj kot mačka okoli vrele kafe okoli vidnih ohajskih republikancev. V ohajski republikanski organizaciji je prišlo zadnjih deset let do precejšnjih sprememb. Ko je bil še pokojni senator Taft gospodar stranke v naši državi, so politično moč z njim delili redki njegovi bogati prijatelji, ki so tudi zalagali republikansko blagajno z denarjem. Po njegovi smrti je vpliv bogatih republikancev začel padati.

Danes gospodarijo v ohajski republikanski organizaciji predsednik organizacije Bliss, guverner Rhodes in Taftov sin Robert. Vsi trije so se sporazumeli, da se zaenkrat ne bodo mešali v tekme med posameznimi kandidati in da bo guverner Rhodes pri prvem glasovanju dobil ohajske glasove. Goldwaterjevimi pristašem to ne gre v račun in upajo, da bodo ohajski republikanci še spremenili svoje stališče. Za kakšno ceno, kdo ve?

Čemu milijon ameriških vojakov onstran morij?

WASHINGTON, D.C. — Obrambni tajnik McNamara hoče od vodnikov oboroženih sil, da mu dokažejo, da je res reba držati onstran morij milijon ameriških vojakov.

Trdijo, da bodo načelniki glavnih stanov armade, mornarice, marinov in letalstva, o potrebo le težko dokazali, da je zato verjetno, da bo število ameriških vojakov onstran morij v bližnji bodočnosti sorazmerno zmanjšano.

Afriški blok grozi Lizboni z bojkotom

Zastopnik 32 afriških držav je v Varnostnem svetu predložil bojkot proti Portugalski, če se bo še dalje upirala da ti neodvisnost svojim kolonijam v Afriki.

NEW YORK, N.Y. — Liberijski državni tajnik Rudolph Grimes je v Varnostnem svetu zavzel odločno stališče proti Portugalski, ki smatra Angolo in Mosambique za dela portugalske države in ne za kolonije, ter jima ne mara priznati neodvisnosti. V Angoli je prišlo še pred par leti do precej obsežnega upora, ki pa se ga je portugalskim vojaškim silam posrečilo močno omejiti. Afriške države so večinoma že priznale odboru beguncev iz Angole značaj angolske vlade in ji obljubile pomoč v osvobodilnem boju.

Na zahtevo afriških držav je prišlo vprašanje portugalskih kolonij v Afriki in Južno-afriška unija zaradi svoje politike ločitve ras pred Varnostni svet. V ponedeljek se je prvi oglašil zastopnik 32 afriških držav in predložil Varnostnemu svetu, naj proglasi proti Portugalski svetovni bojkot, če ne bo popustila in skušala še dalje držati pod svojo oblastjo kolonije v Afriki.

Tunizijski zunanji minister Mongi Slim je v svojem govoru pred Varnostnim svetom opozoril na nevarnost vojne, ki utegne zajeti večje dele Afrike.

Kongres naj dobi še urad za informacije!

WASHINGTON, D.C. — Takih misli je sicer tudi drugače zelo iznajdljivi kongresnik Reuss. Dognal je, da člani Kongresa zgubljajo preveč časa z iskanjem in dostavljanjem tehničnih informacij svojim volivcem.

Takega dela se nabere toliko, da ga ne zmagujejo tudi njihove osebene pisarne na Kapitolu. Zato naj bi Kongres organiziral poseben urad za informacije, ki naj bi pomagal pisarnam kongresnikov in senatorjev.

Podoben urad ima na primer švedski parlament in se mu je menda prav dobro obnesel.

Časnikar Karris poroča o bodočnosti integracije

CLEVELAND, O. — Časnikar Harris preiskuje mnenje naše dežele na podoben način kot Gallupov zavod. Včasih so njegova dognanja zanimivejša od Gallupovih. Tako se je pred kratkim spustil v iskanje odgovora, kaj misli belo prebivalstvo: Ali črnici zaslužijo boljše usodo in ali bodo sedaj tudi prišli do nje. 65% je odgovorilo, da zasluži boljše usodo, in le 23% je trdilo nasprotno. To so odstotki za vso deželo, na jugu je seveda položaj drugačen. V prid črnem se je izjavilo samo 53%, dočim jih je bilo proti kar 30%.

Ali so črnici že dozoreli za integracijo v izobrazbi, pri iskanju dela in stanovanj? V tem pogledu je belo prebivalstvo precej kritično. Samo 45% jih misli, da so črni otroci enako nadarjeni kot beli, 61% jih pa misli, da črni še niso dorasli, da bi živeli v skupnih naseljih z belimi, 63% jih misli, da črnici še niso usposobljeni za boljše službe. To so odstotki za vso deželo. Zato pa jih 71% misli, da bodo črnici hitro dosegli vse pogoje za ravnopravnost na vseh poljih, le 14% jih je nasprotnega mnenja.

Značilno pa je, da črnici sami nimajo pregleda, kaj je v njihovem boju za ravnopravnost važno in kaj ne; 39% želi doseči "ravnopravnost", je pa ne razloži, 14% želi boljše izobrazbo, 12% boljše zaposlitev, samo 7% politično ravnopravnost itd.

Od upnika do dolžnika

WASHINGTON, D.C. — Leta 1959 je imel ves svet izven naše dežele 19.4 bilijone v zlatu in dolarjih. Združene države so imele v svojih shrambah za 22.8 bilijonov zlata. Dolar je bil trden doma in v svetu.

Sedaj ima svet izven Združenih držav 46.5 bilijonov v zlatu in dolarjih. Združene države pa le še 15.8 bilijonov v zlatu. V tujni je za skupno 27.1 bilijona dolarjev. To je za dolar precejšnja teža, čeprav je dejansko vložena v tujni preko 50 bilijonov ameriškega privatnega kapitala.

DOGOVOR O KONČANJU PRESKUSOV JE PRIPRAVLJEN

Združene države, Vel. Britanija in Sovjetska zveza so se sporazumele, da podpišejo dogovor o končanju preskušanja atomskega orožja kot samostojen mednarodni sporazum. Zahodni sili sta le obljubili, da bosta pridobili svoje zaveznike za nadaljevanje razgovorov s Sovjetsko zvezo o drugih perečih vprašanjih.

WASHINGTON, D.C. — Sinoči je prišla iz vladnih virov vest, da je bil s Sovjetsko zvezo dosežen sporazum o končanju preskušanja atomskega orožja brez povezave z nenapadalnimi dogovorom med NATO in Varšavsko zvezo, kot je prvotno želel Hruščev. Združene države in Velika Britanija so se le zavezale, da bodo skušale pridobiti svoje zaveznike za nadaljevanje razgovorov s Sovjetsko zvezo o sklenitvi nenapadalnega pakta, o nemškem vprašanju in vsem drugem, kar povzroča napetost med svobodnim Zahodom in komunističnim Vzhodom. Dogovor o končanju preskusov je izdelan v podrobnostih in gotov za podpis, ki ga pričakujejo še danes.

Dogovor obsega v glavnem: prepoved preskušanja atomskega orožja v ozračju, v vesolju in pod vodo; obvezo podpisnic, da ne bodo prigovarjale državam, ki se niso priključile dogovoru, naj izvajajo preskuse, in ne pri takih poskusih sodelovale; sporazum o dovoljenih podzemnih preskusih in nekaterih drugih v nevojaške namene; postopek, ki omogoča podpisnicam, da dogovor odpovedo, če bi ga katera izmed njih kršila ali če bi kaka nepodpisnica izvajala preskuse v takem obsegu, da bi to ogrozilo varnost podpisnic dogovora.

Podpis verjetno še danes

MOSKVA, ZSSR. — Zastopniki Združenih držav, Vel. Britanije in Sovjetske zveze so se danes dopoldne znova sestali in v celoti končali vse priprave za podpis dogovora o končanju preskušanja atomskega orožja v ozračju, v vesolju in pod vodo. Trdijo, da bo dogovor še danes podpisan.

Rusk ne pojde v Moskvo

WASHINGTON, D.C. — V Zvezi s podpisom dogovora o končanju preskušanja atomskega orožja so se zadnje dni širile vesti, da podje v Moskvo državni tajnik Rusk in da bo dogovor osebno podpisal. Ko so ga sinoči o tem vprašali časnikarji, jim je odgovoril, da trenutno nima nobenega

Iz Clevelanda in okolice

Predvajanje filma TELSTAR — Danes zvečer ob osmih bo v okviru SAVE, društva slovenskih visokošolcev, v Baragovem domu predvajanje najnovejšega filma TELSTAR. Pokazal in razlagal ga bo strokovnjak Henry Adam, zastopnik Ohio Bell družbe. Vstopnine ni. Vsi vabljeni!

Na obisku — G. in ga. Ignac Bolta iz Toronta s hčerko Mary in sinom Mihcem se mudita v Clevelandu na obisku pri družini pisatelja g. Karla Mauserja. Oglasila sta se tudi v našem uradu in si ogledala tiskarno. V mestu ostaneta še nekaj dni. Prijetno bivanje in hvala za obisk!

K Resnikovim v Newburgu so prišli na obisk iz Teksasa hči Jean, njen mož Rubin in trije otroci. Želimo jim prijetne počitnice v Clevelandu!

Na obisk k svojemu bratu g. Valentinu Koširju v Newbury, Ohio, je prišla ga. Terezija Junghaus z Dunaja. Z njo v istem letalu je prispela na obisk k svoji teti ge. Ani Satorvic v Willoughby, Ohio, gđ. Marica Jagar iz Zagreba. Vse potrebno za pot je obema uredila pot. pis. A. Kollander, 6419 St. Clair Ave., Cleveland 3, O. — Dobrodošli!

Asesment — Tajnica Društva sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ bo pobirala asesment jutri od 4.30 pop. do 8. zvečer v šoli sv. Vida.

Gostilna bo zaprta — Znana gostilna Erste's Slovenian Village na 6800 St. Clair Ave., katere lastnika sta g. Dušan in ga. Mary Maršič, bo od 28. julija do 4. avgusta zaradi počitnic zaprta!

Cestitamo — John Petric Jr., sin Mr. in Mrs. John Petric s 451 E. 156 St., je nedavno napredoval v kapetana. Je v Ft. Rucker, Ala. — Cestitamo!

Uporniki pregnani iz okolice Port-au-Prince

SANTO DOMINGO, Dom. rep. — Haitška vlada je uklinila prepoved potovanja v okolici glavnega mesta Port-au-Prince, kjer so se do pred nekaj dnevi ponovno pojavili oboroženi uporniki proti vladi in napadali policijske in druge vladne postojanke.

Ukinitve prepovedi potovanja smatrajo za dokaz, da se je vladnim policijskim in vojaškim silam posrečilo upornike zajeti ali pa pregnati. Vladne čete so imele v spopadih z uporniki okoli 60 mrtvih in večje število ranjenih.

En mesec pod morjem

PORT SUDAN, Sud. — Skupina šestih francoskih oceanautov je prebila 30 dni pod vodno površino v posebni vasi sestavljeni iz dveh petosobnih hiš, katerih ena je bila 45 čevljev globoko pod morsko gladino, druga pa 80 čevljev.

Vodnik cele odprave Jacques Cousteau je prebil večji del preskusa na ladji za proučevanje oceanov Calypso, pa šel s svojo ženo za 24 ur pod morje praznovati obletnico svoje poroke.

Francoski raziskovalec podmorja trdi, da bodo bodoči človeški rodovi živeli tudi pod vodo in tam gradili cela naselja.

Pentagon in sporazum o končanju atomskih preskusov

CLEVELAND, O. — Naši generali in admirali ne bi bili dobri člani znane mednarodne unije maršalov, generalov in admiralov, ki jo je tako izkreno sovražil pokojni angleški zunanji minister Bevin prav do svoje smrti, ako bi bili vneti za sporazum o končanju preskušanja atomskega in vodikovega streliva. Navidezno odobravajo take sporazume, toda obešajo nanje toliko dodatkov, opomb in pogojev, da bi končno ostala od sporazuma samo še zunanja oblika.

Zato se naši vojaški krogi v Pentagonu vneto pripravljajo na debato, ki se bo začela o tem problemu tako v javnosti kot v Kongresu. Imajo že sedaj nabranih celo vrsto pripomb, ki jih pa po potrebi lahko predelajo v pogoje in kritiko. Seveda niso vsi istih misli. Nekateri vidijo v sporazumu nevarnost za našo varnost, drugi zopet mislijo, da

je sporazum pametna stvar, ako se bo njegova vsebina držala stvarnosti in ne političnih fantazij. Stvarnost pa opozarja na par kočljivih vprašanj, ki jih hočemo na kratko omeniti.

Ali bo sporazum oviral delo na iskanju raketnega lovca? To je taka medcelinska raketa, ki bi v vojnem času lovila sovražne rakete in jih že med potjo uničevala. To menda ni nedosegljiv cilj preiskavanja, saj smo že našli pot to takih raket, ki uspešno razen tistih, ki letijo z največjo hitrostjo. Strojovnjaki trdijo, da bodo taki raketni lovci morali imeti vsaj atomske, ako ne vodikovih glav. Primerenega streliva za take glave še nimamo. Ali ga bomo mogli odkriti, ako nam ne bo dovoljeno preskušanje v vesolju? Velik del debate o sporazumu se bo sukal prav okoli tega vprašanja. Pripomniti je pa treba, da ima nekaj stro-

kovnjakov optimistično sodbo in da mislijo, da bomo do takega streliva prišli tudi vkljub prepovedi prekušanja.

Še druga skrb muči naše vojaške strokovnjake. Kako bo mogoče kontrolirati Ruse, da ne bodo kršili sporazuma, ker v njem ni dogovorjena nobena skupna mednarodna kontrola? Imamo sicer dosti instrumentov, ki odkrivajo ruske eksplozije, toda 100-odstotno niso zanesljivi, posebno pri odkrivanju eksplozij na tisoče milj nad zemljo. Ali jih bomo mogli dosti hitro zboljšati, da bomo res lahko gledali Rusom na prste? S tem problemom se peča od l. 1959 naš znani "Projekt Vela", ki pa še dolgo ne bo zaoključil svojih preiskav. To bodo od sedaj naprej omejene samo na podzemne eksplozije.

Podzemne eksplozije so poglavje zase. Pri njih ni mogoče preskušati vsega, kar bi strokovnjaki radi preskusili. Do sedaj smo pod zemljo pre-

skusili strelivo z razdiralno močjo do 2 milijonov ton navadnega streliva. Pravijo, da bo morda mogoče preskušati tudi strelivo z razdiralno močjo do 5 milijonov ton, ne pa več. Temu nasproti so Rusi že eksplodirali strelivo z razdiralno močjo okoli 100 megaton.

Sporazum bo oviral tudi delo naših atomskih inženirjev. Doslej so lahko ugotovili, kaj vse Rusi eksplodirajo, kajti ruske eksplozije so se v glavnem vršile na zemlji, v zraku in vesolju. Sedaj bodo Rusi preskušali strelivo samo pod zemljo. Napredka v kakovosti njihovega streliva ne bo več mogoče tako lahko dognati.

Te in podobne pomisleke bodo vojaški poveljniki povedali Kongresu, ko bodo prišli na vrsto pri zaslišavanju pred pristojnimi kongresnimi odbori. Njihove izjave bodo lahko bistveno vplivale na stališče, ki ga bo moral zavzeti naš Kongres.

načrta za kako potovanje izven dežele.

Rusk je sinoči obvestil senatorje o vsebini dogovora in o okoliščinah, pod katerimi je bil dosežen sporazum. Sen. Humphrey, namestnik vodnika demokratske večine v Senatu, je dejal, da bo Senat dogovor verjetno naglo odobril, v kolikor ne bo neposredno vezan na kak drug sporazum.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Kennedy je v posebnih pismih predložil Predstavnikiškemu domu in Senatu spremembo in dopolnilo zakona o vseljevanju. Kong. M. Feighan, načelnik pododborja za vseljevanje v Predstavnikiškem domu, je izjavil, da bo njegov odbor predlog podrobno proučil, nato pa šele zavzel do njega stališče. Kennedyjev predlog skuša odpreti bolj na široko vrata priseljenecem iz srednje in južne Evrope, medtem ko imajo po sedanjih določilih prednost severnjaki.

WASHINGTON, D.C. — Po vestih iz kubanskih begunskih virov gradijo Rusi na Kubi podzemna skrišališča za podmornice in oporišča za njihovo oskrbovanje. Vladni viri trdijo, da so jim te vesti znane, da pa za nje niso mogli dobiti dokazov.

CAMBRIDGE, Md. — Po posredovanju pravosodnega tajnika R. Kennedyja, krajevnih in državnih oblasti je bil dosežen v Cambridge-u sporazum o končanju črnih demonstracij za enakopravnost, ker bi te več ne služile postavljenemu cilju, ampak bi utegne povzročiti izgrede in prelivanje krvi.

KARLSRUHE, Nem. — Sodišče je obsodilo na 14 let strogega zapora 45 let starega Heinza Felfe, ki je kot eden višjih uradnikov v nemški obveščevalni službi dajal informacije, ki so mu bile na razpolago, skozi 10 let Sovjetski zvezi. Njegov sodelavec v izdaji Hans Clemens je bil obsojen na 10 let zapora, Hans Tiesel, ki je poročila v glavnem prenašal, pa na 5 let obveznega težkega dela.

Veliko parkov in gozdov

HARRISBURG, Pa. — V državi Pennsylvania je 35 državnih parkov s 103.987 akrov površine, 25 državnih gozdov s 1.789.883 akrov površine in 111 občinskih gozdov s 145.063 akri površine.

